

ПОЗОРИШНЕ НОВИНЕ

www.narodnopoziroiste.co.yu

Издаје Народно позориште у Београду

BANCA INTESA

ПРИЈАТЕЉ НАРОДНОГ ПОЗОРИШТА

ВЕРТЕР, 9. ОКТОБАР

ВИТАМИНИ, 2. ОКТОБАР

ПРЕМИЈЕРЕ СУСТИЖУ ЈЕДНА ДРУГУ

Унковски режира на Великој сцени

Своју 140. сезону Народно позориште је почело изузетно успешно – премијерама у Опери и Драми, те значајним међународним гостовањима, о којима ће бити речи у овом броју Позоришних новина. Све три до сада одигране представе Маснеовог „Вертера“ у режији Небојше Брадића, уз промене у солистичким поделама, представљале су нове, инспирисане доживљаје за оперску публику, а драма румунске списатељице Вере Јон „Витамини“, у режији младог Филипа Гринвалда, донела је још један поглед на проблеме савременог човека у транзицији. Већ средином новембра, очекује нас премијера представе „Фигарова женидба и развод“, коју режира гост из Македоније, чувени Слободан Унковски. Реч је о склопу Бомаршеовог тек-

ста „Фигарова женидба или луди дан“, комада Едена фон Хорвата „Фигаро се разводи“ и Моцартове опере, на либрето Лоренца да Понтеа, „Фигарова женидба“. Ауторски тим уз Унковског чине и драматурзи Славко Милановић и Маја Пелевић, сценограф Миодраг Табачки, костимограф Ангелина Аглагић, композитор Ирена Поповић и кореограф Димитрис Сотгириу, а о сценском говору бригу води др Љиљана Мркић Поповић. Бројну поделу у којој „глумци певају и певачи глуме“ чине Борис Комненић, Душанка Стојановић Глид, Игор Ђорђевић, Нада Шаргин, Војислав Брајовић, Олга Одановић, Милош Ђорђевић, Наташа Нинковић, Предраг Милановић, Сузана Шуваковић Савић, Владимир Андрић, Дубравка Арсић и други.

J. C.

Посетите продавницу
пропагандног материјала
Народног позоришта
Француска 3

ПОЗОРИШНЕ
НОВИНЕ

вечерње
НОВОСТИ

УЗ ОВАЈ КУПОН
ПРИ КУПОВИНИ КАРТЕ
У НАРОДНОМ ПОЗОРИШТУ
У МЕСЕЦУ НОВЕМБРУ
ОСТВАРУЈЕТЕ

ПОПУСТ
20%

ПРОМОЦИЈЕ НА САЈМУ

Издавачка делатност Народног позоришта и ове године је заузимала значајно место на штанду Министарства културе, на Међународном сајму књига, где је 24. октобра промовисала и своја најновија издања, књиге „Бојан Ступица – великан театра“ Миленка Мисаиловића и „Позоришне критике и есеји“ Милана Грола (приредио Зоран Т. Јовановић), као и CD издања из едиције „Из ризнице Опере Народног позоришта“.

Р. П. Н.

ПРИЗНАЊЕ СЦЕНОГРАФУ

Александар Денић је, за неколико уметничких остварења у току прошле године, награђен престижним признањем - Великом наградом Србије за примењену уметност и дизајн, коју додељују Министарство културе и УЛУПУДС. Једна од награђених је и сценографија коју је радио за представу „Таленти и обожаваоци“ А. Н. Островског, у режији Славенка Салетовића, чија премијера је, да подсетимо, била почетком ове године на Великој сцени Народног позоришта.

Р. П. Н.

КОНЦЕРТ ЗАХВАЛНОСТИ

Влада Јапана је недавно, у склопу Конкурса за безповратну помоћ, омогућила Народног позоришту да своје техничке капацитете обогати изузетно вредном и неопходном опремом, захваљујући којој су наш аудио и видео студио дигитализовани. У знак захвалности, Народно позориште ће вечерас на Великој сцени уприличити оперски Гала концерт на којем ће као солисти наступити Вера Мирановић, Јелена Влаховић, Душан Плазанић, Иван Томашев, Јадранка Јовановић, Јасмина Трумбеташ Петровић, Наташа Јовић Тривић, Никола Китановски, Сања Керкез, Софија Пижурица, Сузана Шуваковић Савић, Тамара Марковић, Гордана Томић, Драгана Радаковић, Миодраг Мика Јовановић, а под диригентском палицом Ђорђа Павловића, Зорице Митев Војновић, Ане Зоране Брајовић и Ђорђа Станковића.

Р. П. Н.

СА ГОСТОВАЊА У ГРЧКОЈ

ЕДИП ЈЕ БИО КОД КУЋЕ

Представа „Цар Едип“, са великим успехом, изведена је 10, 11. и 12. октобра у Краљевском театру у Солуну, у оквиру догађаја под називом „Театарски сусрети: поглед Националног позоришта Северне Грчке на југоисточну Европу“. Поред Народног позоришта из Београда, своје представе су извели и Кипарска театарска организација, Национално позориште Северне Грчке и Државно позориште из Анкаре.

Јоргос Сарјанис, еминентни позоришни критичар, у листу ТА NEA, 15. октобра 2008, написао је како се, чувши за модернистички приступ редитељке, на представу упутио сумњичав, али је одмах по почетку био пријатно изненађен „јер је госпођа Вида Огњеновић поставила једну поштenu, беспрекорно чисту, густу представу, умесно ефектну и оправдану, а не по принципу 'како вам драго'. Изврсно водећи своје глумце, ни за тренутак није изгубила осећање праве мере“. Друго велико изненађење вечери био је „Едип, изванредни 27-годишњи Игор Ђорђевић – они-

жег раста, али и те како високих глумачких квалитета – којег, не без разлога 'уобручавају' двојица политичара кошаркашке висине“.

После сва три извођења, грчка публика, иначе позната по томе да уме и да прекине представу ко-

ја јој се не допада, испратила је ансамбл представе „Цар Едип“ громогласним аплаузом и повицима „браво“.

Едип је био код куће, и нема чега да се стиди!

■ Ивана Ненадовић ■

МЕСЕЦ ГОСТОВАЊА У НАРОДНОМ ПОЗОРИШТУ

СЛИКЕ СВАКОДНЕВИЦЕ

Народно позориште је своја врата ове сезоне широм отворило за гостујућа позоришта из земље и иностранства.

Најпре су на Велику сцену (6.10) стигли гости из СНГ-а из Марибора, са интригантном драмом „Интимни портрет Фриде Кало“ Славенке Миловановић Прегељ у режији Иване Вујић, о мексичкој сликарки, једној од најзанимљивијих личности 20. века. Затим се Шабачко позориште (9.10) представило комедијом „Трка за временом“

Александра Поповића у режији Бојане Лазић, позабавивши се темом људске слободе и апсурдом свакодневног живљења у нашем времену. Чак две представе из зрењанинског позоришта „Тоша Јовановић“ нашле су се на сцени Народног позоришта. Прва, (10. октобра) трагикомедија „Херој нације“ Ивана М. Лалића бави се, између осталог, и терором масовних медија у људској свакодневици, лицемерјем у међуљудским и савременим друштвеним односима. Адаптацију и режију представе потписао је Егон Савин. Друга зрењанинска

представа, комедија „Патафизика“ (гостовала је 28. октобра) Ежена Јонеска у режији Иване Кораксић, такође, на свој начин, преиспитује вредности савременог живљења. Још једна тема о прегежно болној и ироничној свакодневици стигла нам је из зајечарског Позоришта Тимочке крајине „Зоран Радмиловић“ (12.10). Реч је о представи „Четири сата“ по драми Миролуба Недовића („Приче из Белог света“) у режији Ирфана Менсура. Позната драма о односу старијих и младих, деце и родитеља, „Драга Јелена Сергејевна“ Људмиле Разумовске, београдској публици се представила у режији Милоша Јагодића и извођењу Народног позоришта Nepszinhaz из Суботице (20.10). Четири дана касније (24.10) гостовала је и „Животињска фарма“ Дечјег позоришта Републике Српске из Бањалуке. У питању је луткарска представа за одрасле која се исказује сатиричним погледом на друштво кроз свевремену димензију. Представа је рађена по истоименом роману светске славе Џорџа Орвела, у режији белоруског уметника Алексеја Љељавског. Крајем октобра (28.10) Шабачко позориште је још једном гостовало, овога пута на Великој сцени, са представом „Сабирни Центар“ по тексту Душана Ковачевића, у режији Кокана Младеновића.

■ Сања Живановић ■

ИНТЕРВЈУ | ХОН ЛИ, ТЕНОР

Певање се учи на сцени

После низа великих улога остварених у протекле две сезоне у Опери Народног позоришта, тенор Хон Ли наступио је у улози Вертера у истоименој Маснеовој опери – са изузетним успехом. Ретко се дешава да још у току извођења арије публика својим бурним аплаузом награди певача, као што се догодило овог пута. То представља још једну потврду да је признање које је недавно освојио у Београду на Међународном такмичењу музичке омладине отишло у праве руке. Хон Ли је до сада наступао у Немачкој и Бугарској.

Дуго се на нашој сцени није догодило да публика аплаудира већ на средини арије. Стиче се утисак да Вам је улога Вертера посебно блиска?

До сада сам у својој каријери углавном певао велике улоге из италијанског репертоара, Манрика у „Трубадуру“ и Радамеса у „Аиди“ Ђузепеа Вердија, а то су улоге хероја које не захтевају толико нијанси у размишљању о лику, о његовим променљивим расположењима, унутрашњем немиру... У њима је потребно базирати се пре свега на емисији тона и техници, док је Вертер врло суптилна улога која захтева доста времена и размишљања. Било је теже, али уједно већи изазов и велика инспирација да се овај лик осмисли и ако сам успео у томе, драго ми је.

Како сте Ви доживели лик Вертера?

Када сам имао двадесет година био сам заљубљен у девојку с којом сам провео годину дана. А онда ме је оставила. То искуство, тај чин остављања и патње за њом покушао сам да пренесем у Маснеову оперу и можда је због тога изгледало тако животно. Пуно сам се припремао за ову улогу, прочитао сам два пута Гетеов роман, слушао много снимака, гледао филмове, драме... све што је снимљено на ту тему. Текст је заснован на јакој причи и та драма је у музици доминантна. Покушао сам да се изборим са овим штивом, а пошто сам усамљен јер ми породица тренутно није у Београду, имао сам пуно времена да будем сам са својим мислима и осећањима, и можда је и то утицало да овај лик тако добро донесем.

Поседујете изузетну технику, добру фразу... да ли је у питању немачка школа? Каква је школа певања у Кореји?

Не, то је моја техника. Учио сам певање пре свега у Кореји десет година, затим сам отишао у Манхајм (Немачка) где сам у шко-

ли за оперско певање провео годину дана. Потом сам отишао у Бугарску која има чувене певаче Бориса Кристофа и Ђаурова, али ни тамо нисам нашао доброг професора. Обилазио сам познате професоре у Италији, од Милана преко Венеције до Рима, и моје мишљење о њима није било сјајно јер су тражили или сувише назално или сувише грлено певање. Ја једноставно радим сам и мој животни мото је да се певање учи на сцени, тако што снимате себе. Увек снимам пробе и представе, слушавам и анализирам их, а слушавам и друге, наравно, јер сам врло посвећен својој професији. Супруга ми у томе јако помаже, она често снима моје представе.

Ко су Ваши узорни међу певачима?

Узоре мењам свакодневно, у овом тренутку то су баритони Лео Нучи и Тито Гоби и тенор Марчело Алварез.

У свету има све више певача из Кореје. Како то објашњавате?

У Кореји су играње, певање и плес јако популарни, народ воли да се весели. Из тога је проистекло да скоро сваки универзитет по-

седује одсек за музику, као неку врсту музичке академије. Има много музичких академија, неупоредиво више него у Србији. Певање је јако популарно, тако да га пуно људи учи и онда, природно, неки одлазе и у свет.

Која улога је за Вас изазов, коју улогу прижељкујете?

„Боеме“! То је персонификација оног исконског осећања код

уметника, које би требало да поседује свако ко се бави оперским певањем. Под тим подразумевавам мотивацију да се улога припрема посвећено,

са пуно ентузијазма и рада, без журбе – да се ужива у малим стварима које човека чине срећним, као што је, рецимо, романтичан однос између Родолфа и Мими. Та улога захтева једноставног, растерећеног човека који живи за уметност, диван осећај да нам не треба ништа друго осим уметности. У данашње време, када се јури за новцем, за становима и колима, пре свега је потребно вратити се хуманим, правим и чистим међуљудским односима.

■ Вања Косанић ■
(са немачког превода Тамира Марковић)

СУША РЕЖИРА ХОЛМА

У Народном позоришту, 7. октобра, почео је рад на представи „Птиче“ Стафана Валдемара Холма, познатог шведског савременог писца, редитеља и директора Краљевског драмског позоришта „Драматен“. „Птиче“ је драстична и апсурдна драма о томе колико су деца зависна од одраслих и до које мере, истовремено, могу бити угрожена од њих. То је комад о шокантном судару неколико неспојивих култура. Вагнерова сага о Нибелуншском прстену, Дизнијеве наизглед чедне бајке и бизарни случај Наташе Кампуш, киднаповане аустријске девојчице која је осам година провела закључана у једном подруму, доводе се у један заједнички простор, у којем истина није увек оно што јесте већ оно што се истином назива. Редитељ представе је Ања Суша, а глумачку екипу чине: Феђа Стојановић, Бранислав Трифуновић, Сена Ђоровић и Милена Ђорђевић. Премијера је планирана за прву половину децембра на Сцени „Раша Плаовић“.

Р. П. Н.

КЊИГА О СЦЕНОГРАФУ

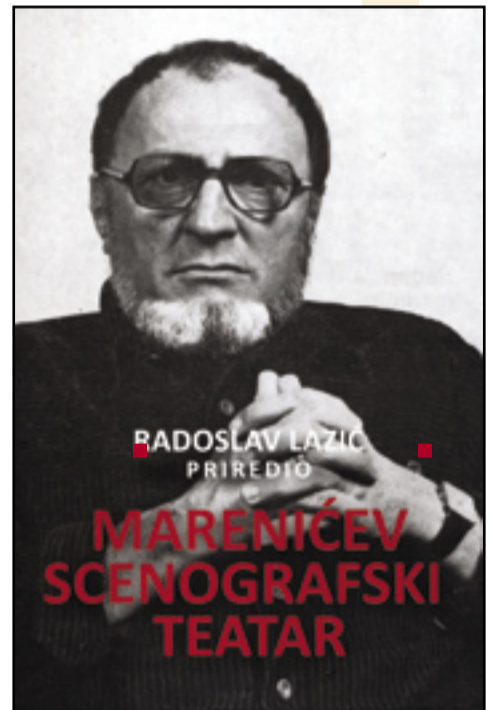
Недавно је објављена књига „Маренићев сценографски театар“ коју је приредио проф. др Радослав Лазич. Владимир Маренић, доајен српске сценографије, већи део свог радног века је провео у Народном позоришту и за то време је био, како сам каже „градитељ, сарадник, саучесник, психолог, критичар, полемичар, коредитељ, проналазач, енигматичар, мађионичар, маштар... а не само сликар, ликовни уметник и архитекта“. Књига, међу најжалост ретким које су посвећене овим значајним театарским уметницима, доноси разговоре приређивача са Маренићем, уметникове есеје и размишљања, белешке стручњака и колега, те богату театрографију аутора који се последњих година преваходно бави сликарством.

Ј. Стевановић

КОНЦЕРТ КВАРТЕТА ХАРФИ

На Сцени „Раша Плаовић“ 19. октобра је наступио Београдски квартет харфи. На репертоару овог ансамбла, који је основан 1987, налазе се оригиналне композиције за четири харфе – разних епоха и стилова, као и аранжмани других популарних дела музичке литературе. Квартет наступа у саставу Љиљана Несторовска, Ивана Павловић, Дијана Сретеновић и Милена Станишић, а те вечери су на програму била дела Пахелбела, Бокеринија, Баха, Балакирјева, Шостаковича, Милорада Маринковића, Вангелиса...

В. К.

ТРИ ПИТАЊА ЗА АНТОНА БОГОВА

Балет је изабрао мене

Са солистима и ансамблом Балета и са партнерком Аном Павловић, Антон Боггов је одиграо улогу Алберта у „Жизели“ Адолфа Адама најпре 18. октобра на сцени Народног позоришта, а већ неколико дана касније, у Солуну. Овај врсни уметник је првак Националног балета Словеније у Марибору, али наступа по целом свету – у представама и на гала вечерима, често и са звездама као што је Роберто Боле.

Којој врсти уметничке игре дајете предност – класичној или савременој?

У основи сам класичан играч и изводим прве улоге класичног репертоара. Ценим и савремену игру, али квалитетну. Сматрам да је савремени покрет потребно осетити и много вежбати, али ипак мислим да је мање захтеван од класике и дозвољава више импровизације. Класичан балет захтева изузетну прецизност и зато подразумева константан рад са балетским педагозима, као и сталне наступе са партнеркама.

Које су партнерке и балетски педагози обележили Ваш досадашњи рад?

Први педагог кога желим да поменем је Улан Мерсеидов. Он је са мном радио током завршних пет година мог школовања. Јако сам му захвалан јер је на неки спартански начин, уз много дисциплине, успео да у мени пробуди праву љубав према балетској уметности. Тит Херм је педагог са којим сам радио на својој првој озбиљној представи, „Ромео и Јулија“. Његови савети су ми много помогли, јер су ми омогућили да савладам и балетску технику и глумачки задатак. Тада сам био јако млад и недостајало ми је искуства... Ипак, педагог који је највише допринео мом уметничком развоју и са којим сам највише сарађивао је Валериј Ковтун. Он је био првак украјинског Балета и дугогодишњи партнер Маје Плисецкаје. Од њега сам највише научио. Њега помињем са нарочитим уважавањем. Што се тиче партнерки на сцени, издвојио бих Аленку Рибих, са којом у Марибору наступах већ 14 година. Поред ње, ту су и Галина Степаненко, Моника Перего, Алмира Османовић и Ирена Пасарић – са којом сам често играо и од које сам много научио. Ипак, моја омиљена партнерка, коју изузетно поштујем, је Алина Кожокару. Пореклом је из Румуније, али је прима бале-

БАЛЕТ Народног позоришта је са великим успехом, 22. и 23. октобра, наступио на престижном Фестивалу „Димитрија“, који се по 43. пут одржава у Солуну. Солисти и ансамбл београдског Балета су на сцени новог Музичког позоришта – Thessaloniki Megaro Music Hall, извели антологијску представу Адолфа Адама „Жизела“, у кореографији чувеног руског уметника Леонида Лавровског. Београдски Балет је својим наступом одушевио грчку публику која је до последњег места испунила салу. Позив за учешће на овом Фестивалу је уследио после успешног наступа београдског Балета у Солуну, у априлу ове године, са представама „Краљица Марго“ и „Јесење цвеће / Кавез“.

рина „Ројал балета“ из Лондона и права је балетска звезда. Пренешто више од годину дана, наступали смо у „Жизели“, у Загребу. То је за мене био посебан уметнички доживљај.

Да ли сте Ви изабрали балет или је балет изабрао Вас?

Мислим да је балет изабрао мене. У почетку сам се бавио фудбалом. И сада сам велики љубитељ тог спорта. Дакле, почео сам као фудбалер и то перспективан, али је моја мама, која се бавила гимнастиком, приметила да поседујем одређене предиспозиције за бављење балетом. Тако сам се нашао у балетској школи, али искрено сам мислио да ће то кратко трајати. Преломни тренутак се десио на првом балетском такмичењу, где су били учесници из целог света и ја сам – одмах испао из селекције. Звучаће можда парадоксално, али тада сам схватио да хоћу да постанем врхунски играч и посветио сам се искључиво балету. Проводио сам много времена у балетској сали и вредно сам радио. Труд се очигледно исплатио. Мислим да се мој сан остварио.

■ Бранкица Кнежевић ■

РАЗГОВОР С ПОВОДОМ | Б

Радујем се

Нови драматург Народног позоришта, Бранислава Илић, рођена је у Нишу где је и завршила Средњу глумачку школу у класи познате српске глумице Миме Вуковић Курић. Дипломирала је драматургију на Факултету драмских уметности у Београду, а тренутно је студент мастер академских студија на Интердисциплинарним студијама Универзитета уметности у Београду. Професионални рад у театру Бранислава је започела као глумица у Народном позоришту у Нишу, а од 1993. ради као драматург на представама. Урадила је тридесет радио минијатура за „Околоминутно радио позориште“ у продукцији Media Art Service-а из Новог Сада. Објављиване су јој приче и драме. У издању Нишког културног центра 2007. је објавила мултимедијалну публикацију „Театар паланке“ коју је финансијски подржала Скупштина града Ниша.

„Театар паланке“ се састоји од књиге 'Ниш, театар, ја и четири драме' где се налазе моје четири драме настале у периоду од 1997. до 2006. и предговор у којем покушавам да дам одговор на оно што се у том временском интервалу променило у мени и мом ставу према театру, као и у граду Нишу“, говори за Позоришне новине Бранислава и додаје: „Поред књиге објављен је и DVD са мојом ауторском представом 'Улица, штап и канап' у којој сам се опробала као потпуни аутор: текст,

УБУС ДОДЕЛИО ПРЕСТИЖ

Димитри

У четвртак, 23. октобра, Удружење балетских уметника Србије уприличио је у Народном позоришту свечано уручење две престижне награде којима ово струковно удружење сваке године награђује најуспешније уметнике плеса.

Награду „Димитрије Парлић“, која се додељује за премијерно изведене оригиналне кореографије целовечерњих или једночиних балета, за целокупни кореографски опус или за изузетну уметничко-техничку интерпретацију – појединцу, групи или целом ансамблу, традиционално уручује члан породице нашег ве-

140. ГОДИНА

СЕЗОНА 2008/09.

ДАН
НАРОДНОГ
ПОЗОРИШТА

22. 11. 2008.

ВЕЛИКА
СЦЕНА
У 12.00

БРАНИСЛАВА ИЛИЋ НОВИ ДРАМАТУРГ У ПОЗОРИШТУ

почетку рада на „Дервишу“

режија, сцена, костим, избор музике. Представа је инспирисана Кортот Малтезом и Климтом и преиспитује слободу уметника у периоду глобализма. Радња се дешава 2050. године у Нишу и прати љубавну причу двоје младих клошара – отпадника по опредељењу... Сцену и костим сам ручно израдила са идејом рециклиране стварности. Посебно сам поносна на штап направљен од кишобрана и ћилибара као и на једну црвену торбу од мрежице и жица сломљених кишобрана. На DVD-ју су и фотографије сцене и костима. Ту су још и моја три видео рада: 'Пантелеј', 'Стара кућа'

и 'Мостови и шегачи'. 'Театар панланке' је сублимација мог ангажовања у различитим областима, у којима сам се опробала у периоду од десет година неочекивано проведених у граду који обожавам али који није ни налик оном из '80-тих година.“

По доласку у Народно позориште, Браниславу су сачекали веома значајни радни задаци: „Најпре сам сарађивала са Светиславом Басаром који је по мотивима Домановићевих приповедака написао 'Нову Страдију', жестоку, сатиричну до бола, духовиту, и уверена сам да ће то бити велики хит Народног позоришта.

Представу ће режирати Кокан Младеновић, а проба би требало да почну у децембру ове године. Том представом наша кућа даје свој допринос обележавању 100 година од смрти Радоја Домановића“.

Потом је уследио рад на представи „Витамини“, младе румунске списатељице и песникиње Вере Јон, који је за Браниславу, како сама признаје, био једно сасвим ново искуство: „Ту пре свега мислим на сарадњу са дивним, даровитим младим редитељем Филипом Гринвалдом, али и на феноменалну екипу глумаца и свих сарадника. Рад на овој представи је, сигурна сам, значајно искуство свима онима који су у њему учествовали. А с обзиром да спадам у оне људе који процес сматрају значајнијим од вредновања резултата, што је у овој земљи и институционалном театру јако мало заступљено и своди се углавном на радионичарски рад, мени је овај рад, иако напоран, донео и огромно задовољство. Мислим да је то случај и са осталим учесницима. Филип ће тек изградити себе као редитеља, али сам сигурна да је ово искуство нешто на шта ће се више пута у животу враћати.“

Уз све ово, Бранислава је управо завршила изузетно сложен посао – драматизацију романа „Дервиш и смрт“: „Почетком

новембра, требало би да почну проба представе по роману Меше Селимовића, а у режији и адаптацији Егона Савина. У рад на припреми за ову представу сам ушла са одређеном врстом стрепње. Декларисана феминисткиња се бави мушким текстом! Спадам у ону врсту драматурга који су потпуно несигурни и у паничном страху док потпуно не овладају материјалом (или је то женска особина?). У месец дана сам

Не волим да улазим у рад са редитељем док немам потпуну „контролу над текстом“. И нема тог напора који нећу направити како бих материју савладала у што краћем року.

прочитала преко 2000 страница материјала о извођењима, роману, писцу, драматизацијама, дервишима, текијама, Сарајеву у 17 веку...

Много од тога неће бити искористишено у самој представи. Чак, по разговорима које сам до сада водила са Егоном, његова намера је да направи једну потпуно савремену ангажовану представу о парадоксу интелектуалца у затвореном политичком систему. Кажем, много од онога што сам прочитала неће се користити у самој представи, али мени помаже да разумем мотиве и реплике, јер једино тако их могу мењати у односу на редитељеве захтеве и истински бити корисна и глумцима и редитељу. Јако се радујем почетку рада на 'Дервишу'“.

■ Сања Живановић ■

In memoriam

**МИЛАНКА ПЕТРОВИЋ
рођ. МАРИНКОВИЋ
(1968 – 2008)**

После дуге и тешке болести напустила нас је наша драга колегиница Миланка. Сви смо веровали да ће она победити опаку болест својим ведрим духом и веровањем у боље сутра. Напустила нас је кад смо се најмање надали. Остали смо без драге колегинице и вредног радника. Вечно ће нам остати у сећању.

Њене колегинице
из вешераја

**УГЉЕША
РАДОЊИЋ
(1957–2008)**

Члан Народног позоришта постао је 1993. Радио је на пословима одржавања система телекомуникација као и система за ПП заштиту у служби техничког одржавања. Како је увек био професионално радознао и пун жеље да нешто ново научи, прешао је на ново радно место у сектору технике, у служби тона, где је радио последњих неколико година. Памтићемо га као смиреног, ћутљивог и надасве доброг човека, омиљеног у колективу, као човека који је знао веома пажљиво да саслуша свачији проблем и да својим искреним саветом помогне. Ретки су такви људи!

Иза себе је оставио неутешну породицу, многобројне пријатеље и нас колеге који ћемо се тешко помирити са тужном чињеницом да га више нема.

Зоран Јанковић

КНЕ НАГРАДЕ

је Парлић Истер театру

ликог кореографа чије име носи Награда. Ове године, ту част је имала његова кћи, Биљана. Жири у саставу: Јелена Кајго, драматург и балетски критичар (председник жирија), Паша Мусић, репетитор балета, Марија Јанковић, балетски педагог, Соња Лапатанов, председник Удружења балетских уметника Србије, Исидора Станишић, кореограф – одлучио је да Награду „Димитрије Парлић“ ове године додели Истер театру, за кореографију представе „Три сестре“. Награда се састоји од плакете са ликом Димитрија Парлића, из-

ливане у бронзи (рад академског вајара Риста Мићића), дипломе УБУС-а, као и новчаног дела који ове године износи 80.000 динара. Награду финансирају Министарство за културу Републике Србије и Градски секретаријат за културу.

Награде за животно дело, председништво УБУС-а је ове године одлучило да додели својим истакнутим колегама, Мири Сањиној Шиљевић, првакињи Балета Народног позоришта у Београду и Вери Феле, балетском педагогу из Новог Сада.

■ Јелица Стевановић ■

СТЕРИЈА НА СЦЕНИ НАРОДНОГ ПОЗОРИШТА (13) | ПИШЕ ЈЕЛИЦА СТЕВАНОВИЋ

ФЕЉТОН

Српска „Укроћена горопад“

Као што је речено, представе које су поводом Стеријиних јубилеја премијерно изведене или том приликом обновљене, из неког разлога су се на репертоару задржале свега две сезоне. Током следеће три сезоне публика је имала прилике да на сцени Народнoг позоришта види само једно Стеријино дело – „Покондирену тикву“ у извођењу Дрaме СНП из Новог Сада, у режији Боре Ханауске.

Следећа премијера нашег комедиографа на Сцени на Тргу била је „Зла жена“, 10. јануара 1961, у режији Василија Поповића. Сценограф је био Лазар Возаревић, а сликар костима Надежда Првуловић. Графа Трифића је играо Божидар Дрнић, његову жену Султану Милена Дапчевић, „собну служавку“ Персиду су тумачиле Мила Станић и Милка Лукић, служитеља Стевана је играо Велимир Бошковић, Срету чизмара је бриљантно тумачио Северин Бијелић, а његову жену Пелу – Мирослава Бобић.

Да подсетимо, „Зла жена“ је од оснивања Народнoг позоришта у целини била играна свега неколико пута од прве премијере 1898. до

Првог светског рата, после којег су, према изворима којима располажемо, 1920. изведене само премијера и две репризе. Приликом следеће премијере, почетком 60-их година XX века, критика је сматрала да је ово Стеријино весело позорје – прегазило време: „Између при-

просте теме 'Зле жене', тако наивно преузете из једне ондашње оперете, и стваралачког метода којим је та тема сагледана и оживљена, нема готово никаквих несагласности. И у једном и у другом виду (...) ово весело позориште припада историји...“.

Стога су у поступку инсценирације овог комада у савременом тренутку, неопходни „стваралачка дистанца“ и критички однос према патријархално наивном свету који треба оживети, једнако

како и према „самом стваралачком духу којим је дело понесено, тако примитивно упрошћено“. За решење овог проблема, критика види два могућа начина у интерпретирању комада – или дочаравањем слике ауторовог времена помоћу потпуне, скоро аматерске наивности, или одређивањем дистанце „која дели позорницу од гледалишта“. Међутим, Василије Поповић није изабрао ни један од та два могућа пута. Он се одлучио за „делимичну психолошку преквалификацију текста, пребацивањем психолошких акцената и комичних изражаја са једног лица на друго“. Критика сматра да овај поступак, премда је успео и доприноси „логичнијој акцентуацији моралног преображаја горопадне жене у кротку“, није био довољан за доношење једног суштински новог читања овог архаичног текста. Јер, да би се „та наивна и у својој наивности дражесна фарса просветитељских тенденција данас могла на сцени доживети и примити, у тај потхват требало би инвестирати много више савременог критичког духа и стваралачке маште“.

Сценографско решење Лазара Возаревића није наишло на прихватање критике: „У сасвим упрошћеном декору, линеарне арабеске и црнобелих плоха, са (несхватљиво) гротескно постављеним бидермајерзлатним сатом на голом зиду са црним отворима уместо врата – по самородној ликовној ћуди“ сценографа, само је сметало глумцима да остваре своје задатке.

„Одсуство стилско-интерпретативне концепције највидније се изразило у карактеру глуме (...) глумци су, у потпуној супротности са бизарно стилизованим амбијентом, настојали да дочарају примитивне Стеријине ликове у пуном психолошко-реалистичком орнату, стеријински рационално и шкрто, готово чак и без неопходне комичне акцентуације“. Рецензент, ипак, истиче даровитост глумаца и наглашава да није њихова кривица што је ова инсценирација „давала утисак једне штуре, безбојне, на тренутке и досадне провинцијалне игре, са стилским обележјима давно већ превазиђеног типа глуме“. Упркос томе, Срета чизмар Северина Бијелића је остао у сећањима многих као једна од његових најуспелијих комичних креација нашег човека из народа.

И ова поставка је имала судбину сличну онима из 1956 – одржала се на репертоару свега две сезоне. До краја те, 1960/61, одиграна је петнаест пута на матичној сцени те по једном на гостовањима у Ваљево и на Карабурми, да би следеће сезоне била одиграна само једном – последњи пут.

(наставиће се)

ИНОСТРАНА ГОСТОВАЊА БЕОГРАДСКЕ ОПЕРЕ У XX ВЕКУ (8) | ПИШЕ ВЛАДИМИР ЈОВАНОВИЋ

ФЕЉТОН

Десет гостовања у Лозани

На Међународном фестивалу у Лозани, основаном 1956. године, београдска Опера је гостовала десет пута (између 1958. и 1974), презентирајући публици у позоришту Théâtre de Beaupré најпознатије руске класичне опере 19. века, Маснеовог „Дон Кихота“, Гуноовог „Фауста“, оперска дела Сергеја Прокофјева и Станојла Рајичића, као и сценску кантату „Кармина бурана“ Карла Орфа, Вердијев „Реквијем“ и „Литургију“ Петра Чајковског.

Пред први долазак у Лозану, о нашој престоничкој Опери писале су швајцарске новине као о „трупи од великог угледа“ и сврставале је међу оне гостујуће оперске театре који чине „сам врх Фестивала“, предвиђајући да ће њена извођења „Бориса Годунова“ Модеста Мусоргског у инструментацији Николаја Римског-Корсакова, Бородиновог „Кнеза Игора“ и Маснеовог „Дон Кихота“, 4. 6. и 8. јуна, свакако допринети да у то време „Лозана доживљава велике дане“ („Tribune de Genève“, Женева, 2. јун 1958).

Већ прве вечери, Београђани су заблистали пуним сјајем, Жан-Клод Жакар, Мишел Делиз и Херман Ланг били су сагласни да су присуствовали величанственом тумачењу опере „Борис Годунов“, у којем су „сви солисти били изванредни, оркестар доведен до савршенства, хорови сјајни и моћни, а диригент Крешимир Барановић одличан и ауторитативан“ („Feuille d'avis de Lausanne“, Лозана, 6. јун 1958). Ипак, највећа признања добио је Мирослав Чангаловић за креацију насловне улоге, коју је остварио „магичним гласом невероватне снаге, непоновљивом глумом и савршеном музичком интерпретацијом“ („Gazette de Lausanne“, Лозана, 6. јун 1958).

Приказивањем „Кнеза Игора“ београдски уметници су пружили „нов доказ о савршенству и лепоти своје уметности“ и потврдили по ко зна који пут „да су рођени глумци колико и изузетни певачи“ („Tribune de Lausanne“, Лозана, 7. јун 1958).

Представа „Дон Кихот“ била је „кулминантна тачка једног грандиозног триптиха“, којом је београдска Опера завршила сво-

је прво гостовање у Лозани. Критичари су ово „величанствено остварење“ наших уметника поздравили са дивљењем, посебно „савршену режију Младена Сабљића“ и „стилизовани декор Миомира Денића“. Диригенту Оскару Данону изразили су захвалност „за одличну музичку редакцију и реализацију ове Маснеове сасвим просечне опере“, као и „задивљујућим протагонистима“ – Мирославу Чангаловићу (Дон Кихот), Латку Корочецу (Санчо Панса) и Бисерки Цвејић (Дулчинеја), који су „заједно са осталим делом ансамбла били творци једног истинског чуда“ („La Suisse“, Женева, 10. јун 1958).

У следећих 16 година, београдска Опера је изузетно успешно уметнички сарађивала са Међународним фестивалом у Лозани и по мишљењу Мануела Рота, уметничког директора Фестивала, „својим стваралачко-извођачким квалитетима у доброј мери допринела успоста-

„Заљубљен у три наранџе“, Лозана 1961.

вљању и учвршћивању растућег реномеа ове најзначајније манифестације франкофоне Швајцарске“.

Критике објављене у швајцарској штампи о наступима наше престоничке Опере у Лозани шездесетих година прошлог века и њеним тадашњим тријумфалним извођењима опера Модеста Мусоргског – „Борис Годунов“ (1958, 1960, 1967. и 1973) и „Хованшчина“ (1960. и 1969), Александра Бородин – „Кнез Игор“ (1958, 1959, 1961, 1967. и 1971), Петра Чајковског – „Евгеније Оњегин“ (1960, 1969. и 1973), „Пикова дама“ (1961, 1967. и 1971) и „Мазепа“

(1971), Николаја Римског-Корсакова – „Иван Грозни“ или „Псковитјанка“ (1969. и 1973), Сергеја Прокофјева – „Заљубљен у три наранџе“ (1961, 1969. и 1973), Жила Маснеа – „Дон Кихот“ (1958), Шарла Гуноа – „Фауст“ (1959. и 1971) и Станојла Рајичића – „Симонида“ (1971), као и о значајном доприносу њеног хора изузетно успешним концертним презентацијама Орфове „Кармине буране“ (1972) и Вердијевог „Реквијема“ (1974), само су потврдиле да је Београд у то време имао један од најбољих оперских театара у Европи.

(наставиће се)